

SND Svensk Nationell Datatjänst

Kränkning och upprättelse. En rättssociologisk studie av kränkningers ersättning till brottsoffer

Dahlstrand, Karl

Lunds universitet, Rättssociologiska institutionen

Vetenskapsrådet

**GÖTEBORGS
UNIVERSITET**

Metadataproduktion

Metadataproducent: Svensk nationell datatjänst

Produktionsdatum: Mars 16 2016

Identifikation: SND0994-003

Innehållsförteckning

Översikt.....	4
Räckvidd och täckning.....	4
Producenter & sponsorer.....	4
Urval.....	4
Filbeskrivning.....	5
Varibellista.....	6
0994-003.....	6
Variabelbeskrivning.....	

Kränkning och upprättelse. En rättssociologisk studie av kränkingsersättning till brottsoffer

Violation and Satisfaction. A Sociology of Law Study of Non-Pecuniary Damages to Victims of Crime

Översikt

Identifikation SND0994-003

Sammanfattning

Kränkingsersättning förutsätter enligt lagtexten en ”skada” men det är inte en fysisk eller medicinskt påvisbar personskada som avses, snarare är det den personliga integritetskränkning som brottsliga angrepp kan medföra. Ersättningen är tänkt att ge kompensation för den kränkning som brottet medfört så att brottsoffret får upprättelse. Men är det möjligt att ersätta en sådan upplevelse? Är en kränkning överhuvudtaget något som kan omvandlas till ett skadevärde och ersättas i kronor? Ett grundproblem är att skadan är av icke-ekonomisk eller ideell natur men ersätts genom pengar. Rättsväsendet har försökt lösa paradoxen genom att ersättningen ska spegla de värderingar och normer som finns i samhället. Traditionellt har man betraktat denna typ av ersättning som alltför subjektiv, att det saknas normer för värderingen av skadan och att det råder en ojämförbarhet mellan skadan och ersättningen. Är det verkligen så illa? Avhandlingens två enkätundersökningar visar att det finns tydliga uppfattningar om ersättningen i samhället och att respondenterna kunde värdera olika typer av kränkningar i pengar. Styrkan i det empiriska resultatet kan därför sägas utgöra en slags vändpunkt i frågan om synen på ersättningsproblematik. Avhandlingen visar också att en regel, liknande rätten till kränkingsersättning, inte helt kan ange hur regeln ska tillämpas, men att tillämpningen måste ske i samspel med sin kontext för att fungera som det är tänkt. För att meningsfullt kunna bedöma regeltillämpningen måste man därför ha tillgång till en bred uppfattning om dess ”praxis” – denna avhandling är ett bidrag till en sådan bredare förståelse. Avhandlingen utgår från ett aktuellt och växande rättsområde och den empiriska undersökningen visar att det är både viktigt och möjligt att spegla brottsoffrens behov och omgivningens förväntningar.

Typ av data Surveydata

Analysenhet Individ

Räckvidd och täckning

Nyckelord Sociala normer, rättsväsende, lagens upprätthållande, brottsoffer, skadestånd, pengar, filosofi

Länder

Geografisk täckning

Studien är genomförd i Sverige och riktade sig till respondenter boende i Sverige.

Producenter & sponsorer

Primärforskare Dahlstrand, KarlLunds universitet, Rättssociologiska institutionen

Andra producenter Lunds universitet

Urval

Urvalsprocess

Sannolikhetsurval

Filbeskrivning

Datasetet innehåller 1 fil(er)

0994-003

Antal	1401
Variabler	11

Varibellista

Datasetet innehåller 11 variabler

Fil 0994-003

	Namn	Etikett	Fråga
1	SND_studie	SND-studie 0994	-
2	SND_dataset_..	SND-dataset 0994-003	-
3	SND_version_..	SND-version 1.0	-
4	f23	Tro att nivån på ersättningen stämmer överens med de värderingar och normer som råder i samhället	Tror du att nivån på ersättningen stämmer överens med de värderingar och normer som råder i samhället?
5	valdtakt	Våldtäkt belopp	En kvinna låg och sov i en lägenhet när en man tog av henne kläderna och med våld genomförde ett samlag. Tingsrätten dömde mannen till våldtäkt. Vilket belopp (SEK) anser du att ersättningen bör ligga på för att fungera som upprättelse för den kränkning som kvinnan drabbats av?
6	misshandel	Misshandel belopp	En man misshandlades av ett flertal ungdomar. En av ynglingarna tilldelade mannen ett knytnävsslag i ansiktet så att han föll till marken. Därefter gav de mannen ett flertal sparkar mot huvudet och kroppen samt slag mot magen när han låg ner. Sedan mannen lyckats resa sig upp gav en av ungdomarna honom ett knytnävsslag så att han föll till marken och förlorade medvetandet. Misshandeln medförde smärta, huvudvärk, ömhet och svullnad. Vilket belopp (SEK) anser du att ersättningen bör ligga på för att fungera som upprättelse för den kränkning som mannen drabbats av?
7	Grupp	Grupp: Allmänheten eller Brottsoffer	-
8	ran	Rån belopp	En man rånades av två män. Han tilldelades flera knytnävsslag, varav något eller några träffade ansiktet. En av angriparna höll i mannen bakifrån under det att den andre höll en kniv mot mannens hals samtidigt som de upprepade gånger skrek att mannen skulle ta fram pengar. Angriparna tillgrep därefter mannens plånbok. Tingsrätten dömde dem för rån. Vilket belopp (SEK) anser Du att ersättningen bör ligga på för att fungera som upprättelse för den kränkning som mannen drabbats av? Ange endast siffror!
9	sexofred	Sexuellt ofredande belopp	En trettonårig flicka befann sig på sin skola, när en två år äldre pojke ofredande henne sexuellt. Efter att ha dragit in henne på en toalett och låst dörren mot hennes vilja, tog ynglingen henne på bröstet, stoppade sin hand innanför hennes byxor, försökte kyssa henne samt förde hennes hand mot sin penis. Tingsrätten dömde pojken för sexuellt ofredande. Vilket belopp (SEK) anser du att ersättningen bör ligga på för att fungera som upprättelse för den kränkning som flickan drabbats av?
10	olagahot	Olaga hot belopp	En kvinna blev hotad av sin tidigare make vid flera tillfällen. Först skickade mannen SMSmeddelanden som innehöll förtäckta hot med innebörden att han skulle skada henne. Senare uttalade han att han skulle bränna ner kvinnans bostad. Slutligen hotade mannen genom att rikta en pistol mot henne och uttala att han skulle skjuta huvudet av henne. Hovrätten dömde mannen för olaga hot. Vilket belopp (SEK) anser du att ersättningen bör ligga på för att fungera som upprättelse för den kränkning som kvinnan drabbats av?
11	dräpforsok	Dräpförsök belopp	En man överfölls av en annan man och tilldelades ett hugg i höger axelparti med en kniv. Omedelbart därefter försökte angriparen att träffa mannen med ytterligare knivhugg riktade mot magen, ansiktet, halsen, bröstet och ryggen. Den

Fil 0994-003

Namn

Etikett

Fråga

skadade tillfogades ett cirka en och en halv centimeter stort
jack med ett sår djup på cirka fem centimeter. Tingsrätten
dömde mannen för dråpförsök. Vilket belopp (SEK) anser
Du att kränkingsersättningen bör ligga på för att fungera
som upprättelse för den kränkning som mannen drabbats av?

Variabelbeskrivning

Datasetet innehåller 11 variabler

Fil : 0994-003

SND_studie: SND-studie 0994

Värde	Etikett	Fall	Procentandel
994		1401	100.0%

Information: Typ: diskret, Format: numeric, Missing: *

Statistik (Ej vikt./ Vikt.): Valid: (1401 / -) Ej valid: (0 / -)

SND_dataset: SND-dataset 0994-003

Värde	Etikett	Fall	Procentandel
3		1401	100.0%

Information: Typ: diskret, Format: numeric, Missing: *

Statistik (Ej vikt./ Vikt.): Valid: (1401 / -) Ej valid: (0 / -)

SND_version: SND-version 1.0

Värde	Etikett	Fall	Procentandel
1		1401	100.0%

Information: Typ: diskret, Format: numeric, Missing: *

Statistik (Ej vikt./ Vikt.): Valid: (1401 / -) Ej valid: (0 / -)

f23: Tro att nivån på ersättningen stämmer överens med de värderingar och normer som råder i samhället

Frågetext: Tror du att nivån på ersättningen stämmer överens med de värderingar och normer som råder i samhället?

Värde	Etikett	Fall	Procentandel
1	Mycket väl		
2	Ganska väl		
3	I begränsad grad		
4	Inte alls		
5	Vet ej		

Information: Typ: kontinuerlig, Format: numeric, Spann: 1-5, Missing: *

Statistik (Ej vikt./ Vikt.): Valid: (0 / -) Ej valid: (1401 / -)

valdtakt: Våldtäkt belopp

Frågetext: En kvinna låg och sov i en lägenhet när en man tog av henne kläderna och med våld genomförde ett samlag. Tingsrätten dömde mannen till våldtäkt. Vilket belopp (SEK) anser du att ersättningen bör ligga på för att fungera som upprättelse för den kränkning som kvinnan drabbats av?

Fil : 0994-003

valdtakt: Våldtäkt belopp

Värde	Etikett	Fall	Procentandel
0	0	10	0.8%
1	1	1	0.1%
10	10	2	0.2%
99	99	1	0.1%
500	500	2	0.2%
1000	1000	2	0.2%
1500	1500	1	0.1%
2500	2500	1	0.1%
3000	3000	1	0.1%
5000	5000	10	0.8%
6000	6000	1	0.1%
7500	7500	1	0.1%
8000	8000	5	0.4%
10000	10000	35	2.8%
15000	15000	9	0.7%
16000	16000	1	0.1%
20000	20000	32	2.5%
25000	25000	33	2.6%
27500	27500	1	0.1%
28000	28000	1	0.1%
30000	30000	38	3.0%
35000	35000	5	0.4%
40000	40000	18	1.4%
50000	50000	155	12.2%
55000	55000	3	0.2%
60000	60000	16	1.3%
62000	62000	1	0.1%
70000	70000	9	0.7%
75000	75000	37	2.9%
80000	80000	20	1.6%
82400	82400	1	0.1%
85000	85000	3	0.2%
90000	90000	5	0.4%
100000	100000	256	20.1%
105000	105000	1	0.1%
110000	110000	1	0.1%
120000	120000	4	0.3%
125000	125000	4	0.3%
130000	130000	1	0.1%
140000	140000	1	0.1%
150000	150000	49	3.9%

Fil : 0994-003

valdtakt: Våldtäkt belopp

Värde	Etikett	Fall	Procentandel
175000	175000	3	0.2%
180000	180000	1	0.1%
190000	190000	1	0.1%
200000	200000	95	7.5%
225000	225000	1	0.1%
250000	250000	60	4.7%
300000	300000	42	3.3%
350000	350000	5	0.4%
375000	375000	1	0.1%
400000	400000	10	0.8%
500000	500000	131	10.3%
550000	550000	1	0.1%
600000	600000	7	0.6%
700000	700000	3	0.2%
750000	750000	8	0.6%
795000	795000	1	0.1%
800000	800000	2	0.2%
900000	900000	4	0.3%
1000000	1000000	69	5.4%
1500000	1500000	8	0.6%
2000000	2000000	15	1.2%
2500000	2500000	2	0.2%
3000000	3000000	4	0.3%
3500000	3500000	1	0.1%
4000000	4000000	1	0.1%
5000000	5000000	12	0.9%
10000000	10000000	6	0.5%

Information: Typ: kontinuerlig, Format: numeric, Spann: 0-10000000, Missing: *

Statistik (Ej vikt./ Vikt.): Valid: (1272 / -) Ej valid: (129 / -) Medelvärde: (351418.648 / -) StdAv: (901137.018 / -)

misshandel: Misshandel belopp

Frågetext: En man misshandlades av ett flertal ungdomar. En av ynglingarna tilldelade mannen ett knytnävsslag i ansiktet så att han föll till marken. Därefter gav de mannen ett flertal sparkar mot huvudet och kroppen samt slag mot magen när han låg ner. Sedan mannen lyckats resa sig upp gav en av ungdomarna honom ett knytnävslag så att han föll till marken och förlorade medvetandet. Misshandeln medförde smärta, huvudvärk, ömhet och svullnad. Vilket belopp (SEK) anser du att ersättningen bör ligga på för att fungera som upprättelse för den kränkning som mannen drabbats av?

Information: Typ: kontinuerlig, Format: numeric, Spann: 0-10000000, Missing: *

Statistik (Ej vikt./ Vikt.): Valid: (1273 / -) Ej valid: (128 / -) Medelvärde: (125706.999 / -) StdAv: (404033.2 / -)

Fil : 0994-003

Grupp: Grupp: Allmänheten eller Brottsoffer

Värde	Etikett	Fall	Procentandel
1	Allmänheten	1099	78.6%
2	Brottsoffer	300	21.4%
Sysmiss		2	

Information: Typ: diskret, Format: numeric, Spann: 1-2, Missing: *

Statistik (Ej vikt./ Vikt.): Valid: (1399 / -) Ej valid: (2 / -)

ran: Rån belopp

Frågetext: En man rånades av två män. Han tilldelades flera knytnävsslag, varav något eller några träffade ansiktet. En av angriparna höll i mannen bakifrån under det att den andre höll en kniv mot mannens hals samtidigt som de upprepade gånger skrek att mannen skulle ta fram pengar. Angriparna tillgrep därefter mannens plånbok. Tingsrätten dömde dem för rån. Vilket belopp (SEK) anser Du att ersättningen bör ligga på för att fungera som upprättelse för den kränkning som mannen drabbats av? Ange endast siffror!

Information: Typ: kontinuerlig, Format: numeric, Spann: 0-10000000, Missing: *

Statistik (Ej vikt./ Vikt.): Valid: (1270 / -) Ej valid: (131 / -) Medelvärde: (155950.802 / -) StdAv: (500437.728 / -)

sexofred: Sexuellt ofredande belopp

Frågetext: En trettonårig flicka befann sig på sin skola, när en två år äldre pojke ofredande henne sexuellt. Efter att ha dragit in henne på en toalett och låst dörren mot hennes vilja, tog ynglingen henne på bröstet, stoppade sin hand innanför hennes byxor, försökte kyssa henne samt förde hennes hand mot sin penis. Tingsrätten dömde pojken för sexuellt ofredande. Vilket belopp (SEK) anser du att ersättningen bör ligga på för att fungera som upprättelse för den kränkning som flickan drabbats av?

Information: Typ: kontinuerlig, Format: numeric, Spann: 0-10000000, Missing: *

Statistik (Ej vikt./ Vikt.): Valid: (1263 / -) Ej valid: (138 / -) Medelvärde: (196862.644 / -) StdAv: (720083.125 / -)

olagahot: Olaga hot belopp

Frågetext: En kvinna blev hotad av sin tidigare make vid flera tillfällen. Först skickade mannen SMSmeddelanden som innehöll förtäckta hot med innebörden att han skulle skada henne. Senare uttalade han att han skulle bränna ner kvinnans bostad. Slutligen hotade mannen genom att rikta en pistol mot henne och uttala att han skulle skjuta huvudet av henne. Hovrätten dömde mannen för olaga hot. Vilket belopp (SEK) anser du att ersättningen bör ligga på för att fungera som upprättelse för den kränkning som kvinnan drabbats av?

Information: Typ: kontinuerlig, Format: numeric, Spann: 0-10000000, Missing: *

Statistik (Ej vikt./ Vikt.): Valid: (1263 / -) Ej valid: (138 / -) Medelvärde: (213186.598 / -) StdAv: (645990.26 / -)

drapforsok: Dråpförsök belopp

Frågetext: En man överfölls av en annan man och tilldelades ett hugg i höger axelparti med en kniv. Omedelbart därefter försökte angriparen att träffa mannen med ytterligare knivhugg riktade mot magen, ansiktet, halsen, bröstet och ryggen. Den skadade tillfogades ett cirka en och en halv centimeter stort jack med ett sår djup på cirka fem centimeter. Tingsrätten dömde mannen för dråpförsök. Vilket belopp (SEK) anser Du att kränkingsersättningen bör ligga på för att fungera som upprättelse för den kränkning som mannen drabbats av?

Information: Typ: kontinuerlig, Format: numeric, Spann: 0-10000000, Missing: *

Statistik (Ej vikt./ Vikt.): Valid: (1259 / -) Ej valid: (142 / -) Medelvärde: (360876.584 / -) StdAv: (853962.221 / -)